महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी लि.
कोकण परिमंडळ कार्यालय
ग्राहक तक्रार निवारण मंच रत्नागिरी

ग्राहक तक्रार क्र. १०/२०१८ **दा□ल दि. १२/१०/२०१८**

श्री. जंयत पुरुषोत्तम बिवलकर
मानस नरहर वसाहत शिवाजीनगर
ता./जि. रत्नागिरी
} **तक्रारदार □ाह□**

विरुध्द

कार्यकारी अभियंता, महावितरण
विभा□ीय □ार्यालय रत्नागिरी
} **विरुध्द प□□ार**

फोरम उपस्थिती
} **१) श्रीमती पुष्पा सु. तावडे**
अध्यक्ष
२) श्री. आर.पी. चव्हाण
सचिव तथा कार्यकारी अभियंता
३) श्री. सुहास भा.माईणकर
सदस्य

ग्राहकाच्या वतीने
} **श्री. जंयत पुरुषोत्तम बिवलकर**
(ग्राहक स्वत:)

विरुध्द पक्षकाराच्या वतीने
} **श्री. यु. के. कोतवडेकर (वि.व.ले)**
श्री. व्ही. एस. लांजेकर (सहा.लेखापाल)
रत्नागिरी विभाग .

महाराष्ट्र वीज ि‍नयाम आयोग , [ाह तक्रार ि‍नवार मंच वविद्युत लोपाल (ओम्बुडस्मन)] वि‍ि‍नयम २००६ मधील ८.२ चे तरतुदीनुसार :

गाऱ्हाण्याचे संक्षिप्त स्वरुप

श्री. जंयत पुरुषोत्तम बिवलकर , मानस नरहर वसाहत शिवाजीनगर, ता. जि. रत्नागिरी हे घरगुती जोडणीचे ग्राहक असुन त्यांचा ग्रा. क्र. २१०००१००८११८६ असा असुन माहे जाने २०१७ च्या देयकात १.०११.२०१६ पासुन झालेल्या दरवाढीमुळे रु. ३७.२४ इतकी रक्कम समायोजीत केली आहे. तसेच एप्रिल २०१७ च्या देयकात १ एप्रिल २०१७ पासुन झालेल्या दरवाढीमुळे देयकाच्या दि. १७/०३/२०१७ ते दि. ०९/०४/२०१७ या २३ दिवसाच्या कालावधी मधील १६ दिवसासाठी जुना दर व ९ दिवसासाठी नवीन दर लागु करुन देयकात फरकाची रक्कम वसुल केली गेली. यात १२० युनिटस करिता जुना दर व ७७ युनिटसाठी नवीन दर लावला गेला याबाबत ग्राहकाने लेखी विचारणा केली असता अतिरीक्त कार्यकारी अभियंता, शहर उपविभाग, रत्नागिरी यांनी त्यांच्या दि. ३१/०१/२०१८ च्या पत्र क्र. ३७० व्दारे खालील प्रमा ळविले .

१. माहे नोव्हेंबर २०१६ मध्ये दरवाढ झाल्याने दि.०१.११.२०१६ ते १७.११.२०१६ पर्यंतचा वाढील दराचा फरक रु. ३७.२४ माहे जानेवारी २०१७ च्या बिला मध्ये आकारण्यात आला आहे.
२. दि. ०१.०४.२०१७ पासुन पुऱ्हा दरवाढ झाल्याने माहे एप्रिल २०१७ चे बीलामध्ये मार्च २०१७ चे युनीट १२० खालील प्रमाणे आकारण्यात आलेले आहेत.
   एकूण युनीट १९७ ०.७७ महिन्याचे देयक २३ दिवसांचे बील मार्च महिन्यामधील दिवस १४ म्हन १९७/२३X१४=१२० युनीट.

महावितरणाच्या या उत्तराने समाधान न झाल्याने ग्राहकाने दि. ०६/०४/२०१८ रोजी अंतर्गत तक्रार िनवार कक्षाकडे तक्रार दाखल केली. याबाबत सदर कक्षाने दि. २६/०९/२०१८ रोजी आदेश देऊन माहे जानेवारी २०१७ व एप्रिल २०१७ च्या देयकात आकारलेली रक्कम ही दरवाढ झाल्यामुळे आकारण्यात आल्याने बरोबर असल्याचा आदेश दिला सदर आकारणी माहिती व तंत्रज्ञान विभा रत्नागिरी LT billing System ने तयार केल्याप्रमाणे असल्याचे स्पष्ट केले ग्राहकाचे कक्षाच्या आदेशाने समाधान न झाल्यामुळे त्याने दि. १२/१०/२०१८ रोजी ग्राहक तक्रार निवारण मंचाकडे अर्ज केला . जानेवारी २०१७च्या देयकात दि. ०१/११/२०१६ पासुन वीजदर वाढल्यामुळे नवीन दराने करावयाची आकारणी १५ दिवसासाठी करणे आवश्यक असुनही १६ दिवसाठी फरकाची आकारणी करुन नियमबाह्य वसूल केल्याचे नमूद केले तसेच एप्रिल २०१७ मध्ये दि. ०१/०४/२०१७ पासुन दरवाढ झाल्यामुळे ८ दिवसांसाठी नवीन दराने फरकाची रक्कम वसूल करण्याऐवजी ९ दिवसासाठी नियमबाह्य वसूली केल्याचे नमूद केले आहे. व त्या दोन्ही देयकातील अतिरीक्त वसूली रद्द करुन मिळण्याची विनंती केली आहे.

महावितरणची भूमिका

महावितरणाने त्यांच्या दि. ३१/१०/२०१८ च्या पत्र क्र. ३४१२ व्दारे आपली भुमीका स्पष्ट केली.

श्री. जंयत पुरुषोत्तम बिवलकर, □ह□ □मां□ २१००१००८११८६ यांचे माहे जाोवारी, २०१७ व एप्रिल, २०१७ या बीलासंबधी दि. ३१.०१.२०१८ चे पत्र □. ३७० मध्ये □ालील प्रमाणे खुलासा देण्यात आलेला आहे.

१) माहे -नोंव्हेंबर २०१६ मध्ये दरवाढ झाल्याो ०१.११.२०१६ ते १७.११.२०१६ पर्यतचा वाढीव दराचा फर□ रु. ३७.२४ माहे जाोवारी २०१७ चे बीलामध्ये आकारण्यात आला आहे. त्याचा तक्ता सोबत जोडला आहे.

२) दि.०१/०४/२०१७ पासु पुहा दरवाढ झाल्याो माहे एप्रिल २०१७ चे बीलामध्ये मार्च २०१७ चे १२० युनिट खालीलप्रमाणे आकारण्यात आलेले आहेत.

एकुण युनिट १९७ ०.७७ दिवसांचे देयक म्हणजे २३ दिवसांचे देयक मार्च २०१७ माहि--यामधील बिलाचे दिवस १४ म्हणु-न १९७/२३X१४=१२०

सुनावणी दरम्यानचा युक्तिवाद

सदर प्रकरणी दि. १९/११/२०१८ रोजी या मंचासमोर सुनावणी घेण्यात आली सुनावणी दरम्यान तक्रारदार श्री. जंयत पुरुषोत्तम बिवलकर स्वतः उपस्थित होते तर महावितरण कंपनीच्या वतीने यु के कोतवडेकर उपव्यवस्थापक (वि. व.ले) व श्री. व्ही एस लांजेकर सहा.ले□ा हे उपस्थित होते.

तक्रारदाराने आपले म्हणणे मांडताना सांगितले की महावितरणाने त्यांच्या दि. ३१/०१/२०१८ च्या पत्र क्र. ३४१२ मध्ये त्याच्या म्हणण्यास कोणताही प्रतिवाद किंवा कोणतेही नवीन मुद्दे न मांडता पुर्वीच्या दि. ३१/०१/२०१८ च्या पत्र क्र. ३७० मधील; मुद्यांचीच पुनरावृत्ती केली आहे. व तक्रारदाराने □लेली परिगणना कशी चुकीची आहे. याबद्दल कोणतेही भाष्य केलेले नाही. तसेच याबाबत महावितरणाने ज्या आय . टी. विभागाच्या तकत्याचा आधार घेतला आहे त्या तकत्यात दरवाढीमुळे जास्त आकारणी करताना करावयाची परिगणना दर्शविले नसल्याचे नमूद केले.

तक्रारदाराने त्याची बाजु मांडताना त्याने या मंचाकडे केलेल्या तक्रार अर्जा सोबत जोडलेल्या जोडपत्रात लेखी नमूद केलेल्या मुद्याचा आधार घेतला. तक्रारदाराने असे लक्षात आणुन दिले की जानेवारीच्या देयकातील दरवाढ दि. ०१/११/२०१६पासु-न झाली आहे. नवीन कालावधी दि. ०१/११/२०१६ पासुन सुरु होतो व १६/११/२०१६ हा दिवस डिसेंबर २०१६ च्या देयकात सुरुवातीचा दिवस म्हणून नमूद आहे. त्यामुळे नवीन कालावधी दि. ०१/११/२०१६ ते १५/११/२०१६ अखेर पर्यंतच आहे. म्हणजेच एकूण १५ दिवस होय नोंव्हेंबर २०१६ च्या देयकातील दि. १६/१०/२०१६ ते ३१/१०/२०१६ हा कालावधी १६ दिवसांचा आहे व देयकाचा एकूण कालावधी ३१ दिवसांचा आहे अर्थात देयकातील उर्वरीत कालावधी ३१ वजा १६=१५ दिवसच आहे व यासाठी नवीन दर लावता येईल. नोव्हेंबर २०१६ च्या देयकाप्रमाणे वीज वापर १२० युनीट असल्याने १२०X१६/३१=६१.९३ म्हणजेच ६२ युनीटसाठी जुना दर उर्वरीत ५८ युनीटससाठी नवीम्न दर लावणे आवश्यक आहे असे तक्रारदाराचे म्हणणे आहे.

तसेच एप्रिलच्या देयकातील दरवाढ दि. ०१/०४/२०१७ पासुन झाल्यामुळे या देयकाचा कालावधी दि. १७/०३/२०१७ ते दि. ०९/०४/२०१७ असा २३ दिवसांचा आहे व नोंदवलेला वीज वापर १९७ युनीट आहे. माहिती अधिका-यांकडुन प्राप्त माहिती प्रमाणे सुधारीत दर दि. ०१/०४/२०१७ पासून लागू झाल्याने फक्त ८ दिवसांसाठी नवीन दर लागु होता व १७/०३/२०१७ते ३१/०३/२०१७ अखेर या १५ दिवसांसाठी जुना दर लागू होतो. त्यामुळे एकूण

१९७ युनीटस जुन्या व नवीन दरासाठी खालील प्रमाणे विभागणे आवश्यक आहे. जुना दर -१५ दिवस १९७X१५/२३ =१२८ युनीटस

-नवी-न दर -८ दिवस १९७X८/२३=६९ युनीटस याप्रमाणे आकारणी करण्याऐवजी १२० युनीट साठी जुना दर लावला व ७७ युनीटससाठी नवीन दर लावून ८ युनीटसाठी चुकीच्या फरकाची आकारणी केली आहे.

याबाबत महावितरण प्रतिनीधिंनी त्याच्या दि. ३१/०१/२०१८ च्या पत्रान्वये उत्तर दाखल केल्याचे नमूद रु-न सांगितले की माहे नोव्हेंबर२०१६ मध्ये दरवाढ झाल्याने १.११ २०१६ ते १७.११.२०१६ या कालावधीतील १६दिवसाकरीता वाढीव दरान आकारणी करुन वाढीव दराची फरक रु. ३७.२४ माहे जानेवारी २०१७ चे बीलात आकारण्यात आला. तसेच माहे १ एप्रिल २०१७ पासुन दरवाढ झाली एप्रिल २०१७ बील १७/०३/२०१७ते ०९/०४/२०१७ या २३ दिवसाच्या बीलाचे युनीट १९७ असुन त्यात मार्च महिन्याचे १४ दिवस व एप्रिल महिन्याचे ९ दिवस येतात. त्यामुळे एकूण १९७ युनीटमधील १९७/२३X१४=१२० युनीट करिता जुना दर व उर्वरीत ७७ युनीट करीता नवीन दर लावून वाढीव दराचा फरक त्या देयकात दाखवला आहे असे नमुद केले.

महावितरणने सु-नावी दरम्या-न -नमूद ले की जानेवारी २०१७ च्या देयकात दाखवलेली दरवाढ ऑक्टोबर २०१७ च्या १५ दिवसाकरीता जुन्या दराने व नोंव्हेंबर २०१७ च्या १६ दिवसाकरीता नव्या दराने आकारणी व एप्रिल २०१७ च्या देयकातील दरवाढ मार्च २०१७ मधील १४ दिवसांकरीता जुन्या दरा-ने व ९ दिवसांकरीता नव्या दराने केलेली आहे. ही गणना करताना १६/१०/२०१६ रात्रौ ०.०० ते १७/१०/२०१६ रात्रौ०.००पर्यंत चा एक दिवस असे मोजुन १५ दिवस व ३१.१०.२०१६ रात्रौ ०.०० ते १.११.२०१६ रात्रौ ०.०० पर्यंतचा एक दिवस असे मोजुन नोव्हेंबरचे १६ दिवस होत असल्याचे स्पष्ट केले. त्याच पध्दतीने १७/०३/२०१७ ते ३१/०३/२०१७ पर्यंतचे मार्च २०१७ मधील १४ दिवस व ३१/०३/२०१७ ९४.१७ या एप्रिल २०१७ मधील ९ दिवस मोजल्याचे नमुद केले व त्याप्रमाणे वाढीव दर लावल्याचे स्पष्ट केले.

जानेवारी २०१७ च्या व एप्रिल २०१७ च्या देयकातील कालावधी खालील प्रमाणे आहे,

Billing cycle १६/१०/२०१६ ते १६/११/२०१६ ३१ दिवस

ऑक्टोबर २०१६ १६/१०/२०१६ ते ३१/१०/२०१६			**नोव्हेंबर २०१६ ३१/१०/२०१६ ते १६/११/२०१६**		
१६/१०/२०१६ ते	१७/१०/२०१६ ते	१ दिवस	३१/१०/२०१६ ते	१/११/२०१६ ते	१ दिवस
१७/१०/२०१६ ते	१८/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०१/११/२०१६ ते	२/११/२०१६ ते	१ दिवस
१६/१०/२०१६ ते	१९/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०२/११/२०१६ ते	०३/११/२०१६ ते	१ दिवस
१८/१०/२०१६ ते	२०/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०३/११/२०१६ ते	४/११/२०१६ ते	१ दिवस
१९/१०/२०१६ ते	२१/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०४/११/२०१६ ते	०५/११/२०१६ते	१ दिवस
२०/१०/२०१६ ते	२२/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०५/११/२०१६ ते	०६/११/२०१६ ते	१ दिवस
२१/१०/२०१६ ते	२३/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०६/११/२०१६ ते	०७/११/२०१६ते	१ दिवस
२२/१०/२०१६ ते	२४/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०७/११/२०१६ते	०८/११/२०१६ते	१ दिवस
२३/१०/२०१६ ते	२५/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०८/११/२०१६ ते	०९/११/२०१६ ते	१ दिवस
२४/१०/२०१६ ते	२५/१०/२०१६ ते	१ दिवस	०९/११/२०१६ ते	१०/११/२०१६ ते	१ दिवस
२५/१०/२०१६ ते	२६/१०/२०१६ ते	१ दिवस	१०/११/२०१६ ते	११/११/२०१६ ते	१ दिवस
२६/१०/२०१६ ते	२७/१०/२०१६ ते	१ दिवस	११/११/२०१६ ते	१२/११/२०१६ ते	१ दिवस
२७/१०/२०१६ ते	२८/१०/२०१६ ते	१ दिवस	१२/११/२०१६ते	१३/११/२०१६ते	१ दिवस
२८/१०/२०१६ ते	२९/१०/२०१६ ते	१ दिवस	१३/११/२०१६ ते	१४/११/२०१६ ते	१ दिवस
२९/१०/२०१६ ते	३०/१०/२०१६ ते	१ दिवस	१४/११/२०१६ ते	१५/११/२०१६ ते	१ दिवस
३०/१०/२०१६ ते	३१/१०/२०१६ ते		१५/११/२०१६ते	१६/११/२०१६ते	१ दिवस
	एकूण	**१५ दिवस**		**एकूण**	**१६दिवस**

तसेच एप्रिल २०१७ च्या देयकातील कालावधी खालील प्रमाणे आहे.

बीलींग सायक १७/०३/२०१७ ते ०९/०४/२०१७ २३ दिवस

मार्च २०१७			**एप्रिल २०१७**		
१७/०३/२०१७ ते	१८/०३/२०१७ ते	१ दिवस	३१/०३/२०१७ ते	०१/०४/२०१७ते	१ दिवस
१८/०३/२०१७ ते	१९/०३/२०१७ ते	१ दिवस	०१/०४२०१७ ते	०२/०४/२०१७ते	१ दिवस
१९/०३/२०१७ ते	२०/०३/२०१७ ते	१ दिवस	०२/०४/२०१७ ते	०३/०४/२०१७ते	१ दिवस
२०/०३/२०१७ ते	२१/०३/२०१७ ते	१ दिवस	०३/०४/२०१७ते	०४/०४/२०१७ते	१ दिवस
२१/०३/२०१७ ते	२२/०३/२०१७ ते	१ दिवस	०४/०४/२०१७ ते	०५/०४/२०१७ते	१ दिवस
२२/०३/२०१७ ते	२३/०३/२०१७ ते	१ दिवस	०५/०४/२०१६ ते	०६/०४/२०१७ते	१ दिवस
२३/०३/२०१७ ते	२४/०३/२०१७ ते	१ दिवस	०६/०४/२०१७ ते	०७/०४/२०१७ते	१ दिवस
२४/०३/२०१७ ते	२५/०३/२०१७ ते	१ दिवस	०७/०४/२०१७ते	०८/०४/२०१७ते	१ दिवस
२५/०३/२०१७ ते	२६/०३/२०१७ ते	१ दिवस	०८/०४/२०१७ ते	०९/०४/२०१७ते	१ दिवस
२६/०३/२०१७ ते	२७/०३/२०१७ ते	१ दिवस			
२७/०३/२०१७ ते	२८/०३/२०१७ ते	१ दिवस			
२८/०३/२०१७ ते	२९/०३/२०१७ ते	१ दिवस			
२९/०३/२०१७ ते	३०/०३/२०१७ ते	१ दिवस			
३०/०३/२०१७ ते	३१/०३/२०१७ ते	१ दिवस			
	एकूण	**१४दिवस**		**एकूण**	**०९दिवस**

या कालावधीतील एकूण युनीट १९० आहे

यातील १९०/२३X१४=१२० युनीट हे जुन्या दराने

व १९०-१२०=७० युनीट हे नव्या दराने वीज आकारणीस पात्र आहे असे महावितरणाने सांगितले व त्याप्रमाणे ७० युनीट वाढीव दराने आकारण्यात आल्याचे नमूद □ले.

या प्रकारच्या परिगणेणकरीता प्रतिवादीनी विद्युत लोकपाल (मुंबई) यांच्या श्री. जंयत पुरुषोत्तम बिवल□र विरुध्द महाराष्ट्र राज्य विद्युत वितरण कंपनी मर्यादित (महावितरण) याचे अभिवेदन क्रमाक १०९/२०१७ च्या निर्णयाचा आधार असल्याचे सुध्दा प्रतिवादीनी निदर्शनास आणून दिले.

मंचाच्या विचारार्थ मुद्दे

दाखल दस्तऐवज विरुध्द पक्षकारानी केलेले निवेदन उभयपक्षी सुनावणी दरम्यान केलेला युक्तीवाद लक्षात घेता मंचापुढे खालील मुद्दे विचारार्थ उपस्थित होतात.

जानेवारी २०१७ व एप्रिल २०१७ या देयकात दरवाढीमुळे केलेल्या फरकाची आकारणी योग्य आहे का?

□ार□मिमांसा

तक्रारदार व विरुध्द पक्षकार याचे म्हणणे एकूण घेतल्यानंतर प्रतिवादींना दिवसाचे मीटर वाचन रात्रौ ०.० ते दुसरा दिवस रात्रौ०.०० असा एक दिवस धरुन केले जाते हे म्हणणे योग्य आहे. याबाबत महावितरणाने परिगणना कशाप्रकारे केली हे वर उदघृत केलेल्या तक्त्यातवरुन स्पष्ट होते.

त्यामुळे जानेवारी २०१७ च्या देयकात १६/१०/२०१६ ते १६/११/२०१६ या कालावधीतील १६/१०/२०१६ ते ३१/१०/२०१६ या १५ दिवसाच्यां कालावधी करीता जुना दर व १ नोंव्हेंबर २०१६ ते १६ नोंव्हेंबर २०१६या १६ दिवसाच्या कालावधीकरीता नवीन आकारणी दर लागू केला. तसेच एप्रिल २०१७ च्या देयकात १७ मार्च २०१७ते ३१/०३/२०१७ या १४ दिवसाच्या कालावधी करीता जुना दर व १ एप्रिल२०१८ ते ९/०४/२०१८ या ९ दिवसाच्या कालावधी करिता नवा दर लागू करणे योग्य आहे. व एप्रिल २०१८ च्या देयकात एकूण १९७ युनीट २३ दिवसाकरीता दाखवले आहेत. यातील मार्च महिन्यातील १४ करिता १९७/१२X१४=१२०युनीट ग्राह्य धरुन त्याल्या जुना दर लावला आहे.

व उर्वरीत १९७-२०=७७ युनीट करिता नवा दर लावला आहे.

१६/१०/२०१६ ते १६/११/२०१६ या ३१ दिवसाच्या कालावधी मध्ये काढलेला ऑक्टोबर मधील १५ दिवसाच्या कालावधी व -नोंव्हेंबर मधील१६ दिवसाचा कालावधी बरोबर आहे. असे मंचाचे मत आहे.

तसेच १७/०३/२०१८ ते ०९/०४/२०१७ या २३ दिवसाच्या कालावधीमध्ये काढलेला मार्च मधील १७.०३.२०१७ ते ३१.०३.२०१७ या कालवधीतील १४ दिवस व ३१.०३.२०१७ ते ०९.०४.२०१७ या कालावधीतील ९ दिवस बरोबर आहे असे मंचाचे मत आहे. एप्रिल २०१७ च्या देयकात एकूण १९७ युनीट आहेत त्यातील मार्च महिन्यातील दिवस १४ असल्यामुळे १९७/२३X१४=१२० युनीट आकारणी करीता ग्राह्य धरले आहेत ते बरोबर आहे असे मंचाचे मत आहे. त्यामुळे विरुध्द पक्षकार असलेल्या महावितरणाने जानेवारी २०१७ व एप्रिल २०१७ च्या देयकात दरवाढी फरक वसूलीसाठी केलेली आकारणी बरोबर आहे असे मंचाचे मत आहे.

सदर बिलाबाबतचे तक्रार फेटाळणे योग्य आहे.

वरील विवेचनाअंती मंच खालीलप्रमाणे आदेश देत आहे.

<u>अंतिम आदेश</u>

सदर आदेश ~~एकमताने~~/बहुमताने पारित करणेत आला.

१) ग्राहकाची जानेवारी २०१७ व एप्रिल २०१७ या देयकात फरकाची चुकीची आकारणी रद्द करण्याबाबत मागणी अमान्य करण्यात येत असुन अर्ज निकाली काढण्यात येत आहे.

२) इतर अनुषंगिक बाबी नाकारण्यात येत आहेत.

३) या आदेशाविरुध्द ग्राहकास अपिल करावयाचे असल्यास खालील पत्यावर हा आदेश मिळाल्यापासुन ६० दिवसात दाखल करता येईल.

पत्ता :- सचिव,
विद्युत लोकपाल
महाराष्ट्र विदयुत नियामक आयोग,
६०६/६०८, □शवा,
बांद्रा कुर्ला कॉम्प्लेक्स, मुबंई ४०००५
फो-न -नं. ०२२- २६५९२९६५

दि-नां□ :- ०६/१२/२०१८
ठिकाण :- रत्नागिरी.

श्री. आर.पी.चव्हाण
सचिव / कार्यकारी अभियंता
ग्रातनिमं,
□ो□□ा परिमंडल

श्रीमती पुष्पा सु. तावडे
अध्यक्ष
ग्रातनिमं,
□ो□□ा परिमंडल

मंचाच्या निर्णयाशी असहमती

मी, सुहास भालचंद्र माईणकर, मंचाचा सदस्य, या नात्याने मंचाने दिलेल्या वरील □ार□मीमांसेशी, निष्कर्षाशी व आदेशाशी सहमत नसल्याने माझे स्वतंत्र मत खालीलप्रमाणे सकारण नोंदवत आहे.

मुद्दा □. १:- तक्रारदाराने उपस्थित केलेला प्राथमिक मुद्दा

श्री. जंयत पुरुषोत्तम बिवलकर, यानी प्रस्तुत तक्रार प्रकरणी प्राथमिक मुद्दा उपस्थित केला तो असाः-

'माझ्या तक्रारीसंबधी आज सुनावणी आहे. यापुर्वी कक्षाकडे केलेल्या तक्रारीबाबत दि. २६/०९/२०१८ चा आदेश कक्षाचा अध्यक्ष म्हणून श्री.चव्हाण साो यांच्या सहीने प्राप्त झालेला आहे.मंचाचे सदस्य सचिव श्री.चव्हाण साहेब यांनी, त्यांच्या कक्षातील निर्णयाच्या विरुध्द असलेल्या माझ्या अपीलात,सहभागी होणे उचित व न्यायसंगत नाही. तरी त्यांनी अपील कामी सहभागी होऊ नये असे माझे म्हणणे आहे.मंचाच्या निर्णयानंतर सुनावणीत युक्तीवाद करणे / न करणे या बद्दलचा निर्णय मी येऊ शकेन.

'MERC(CGRF and EO)२००६ विनियम क्र. ३.१ अंतर्गत समाविष्ट तरतुदींचा विचार करता तक्रारदाराने उपस्थित केलेला मुद्दा दुर्लक्षित करता येण्याजोगा नाही. अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाचे अध्यक्ष व मंचाचे सचिव सदस्य म्हणून एकच व्यक्ती कार्यरत आहे ही वस्तुस्थिती आहे. अशा परिस्थितीत नैसर्गिक न्यायाची तत्वे लक्षात घेऊन या प्रकरणी कारणमिमांसा करुन निष्कर्षाप्रत येणे आवश्यक होते.किमान पक्षी याबाबत संदिग्धता वाटत असली तर मा. विद्युत नियामक आयोगाकडून मार्गदर्शन घेणे उचित ठरेल असे माझे मत आहे.

मुद्दा □.२:- दरवाढीमुळे जुन्या व नवीन कालावधीची कालगणनाः-

प्रस्तुत प्रकरणी दि.१९/११/२०१६ च्या देयकाच्या दि. १६/१०/२०१६ ते १६/११/२०१६ या □ालावधी दरम्या-न देय□ दि. १९/०१/२०१७ मधू-न दि. ०१/११/२०१६ पासून दरवाढ झाल्या-ने -नोंव्हेबर २०१६ मधील किती दिवसांसाठी दरवाढीचा फरक वसूल करायचा तसेच दि.१८/०४/२०१७ च्या देयकाच्या दि. १७/०३/२०१७ ते दि.०९/०४/२०१७ या कालावधी दरम्यान दि. ०१/०४/२०१७ पासू-न किती दिवसांसाठी नव्या दराने आकारणी करायची याबाबत वाद आहे. त्याबद्दलचे विस्तृत विवेचन वर दिलेले आहे.

सुनावणी दरम्यान ग्राहक प्रतिनिधीने दि. ०१/११/२०१६ ते १६/११/२०१६ यातील १५ दिवसांसाठी दरवाढीचा फरक वसूल केला पाहिजे असे सांगितले कारण दि. १६/११/२०१६ हा दिवस पुढील देयकात समाविष्ट आहे. तसेच दि. ०१/०४/२०१७ ते०९/०४/२०१७ यातील ८ दिवसांसाठी -नव्या दराने आकारणी केली पाहिजे □ार□ दि. ०९/०४/२०१७ हा दिवस पुढील देयकात आहे.

महावितरणने ग्राहकास ज्या पध्दतीने कालगणना करुन अनुक्रमे जाने. २०१७ व एप्रिल २०१७ चे देयकातून दरवाढीची आकारणी केली त्याचे गणित कळविले परंतु कालगणना कोणत्या पध्दतीने □ली त्याबाबत भाष्य केले नाही.

सु-नाव□ी दरम्यान महावितरणचे प्रतिनिधी श्री. कोतवडेकर यानी सांगितले की मीटर रिडींग हे ००.००(शू-य) तासाला घेणे शक्य नाही. क्वचित प्रसंगी ते पॉवर परचेस प्रोजेक्ट मध्ये शक्य आहे. बिलींग करताना पहिला दिवस सोडला जातो व शेवटचा दिवस धरला जातो. या पध्दतीमुळे दि. १६/१०/२०१६ ते दि. ३१/१०/२०१६ यातील दि. १६/१०/२०१६ चे बिलींग मागील देयकात झाल्याचे

त्यांनी सांगितले. त्यामुळे जुना दर १५ दिवसांसाठी व नवीन दर १६ दिवसांसाठीच लागू होईल. त्याचप्रमाणे दुस-या देयकाच्या बाबतीत जुना दर १४ दिवसांसाठी व नवीन दर ९ दिवसांसाठी लागू होईल असे प्रतिपादन करण्यात आले.

हे प्रतिपादन लक्षात घेतल्यास एखाद्या ग्राहकाने नवीन वीज जोडणी ज्या दिवशी घेतली त्याचे बिलींग तो दिवस सोडून कसे करता येणे शक्य आहे हा प्रश्न अनुत्तरित राहतो.

या तक्रार प्रकरणी महावितरणच्या प्रतिनिधीने या विशिष्ट पध्दतीनेच कालगणना केली पाहिजे अशा पध्दतीचे महावितरणचे केंद्रीय कार्यालयाचे वा अन्य वरिष्ठ कार्यालयाचे परिपत्रक मंचासमोर सादर केलेले नाही हे लक्षात घेणे आवश्यक आहे.

दरवाढ झाल्यानंतर जेथे देयकाचा कालावधी दरवाढीनुसार विभागणे आवश्यक आहे तेथे तो विभागण्याच्या सूचना स्वयंस्पष्ट आहेत.

Billing for the month of Nov- 2016

The billing for the month of Nov -2016 will be done on pro-rata basis, if pervious reading dates falls in Oct 2016. In such cases, the calculation of energy and demand charges will be done by calculating the consumption up to 31 st Oct, old tariff rate will be applied and for new period consumption revised tariff rates will be applied.

यातील upto 31st Oct याचा अर्थ असा की जुना दर दि.३१/१०/२०१६ अखेर लागू राहील तर नवीन दर दि.०१/११/२०१६ पासू-न लागू राहील. याच न्यायाने दि.०१/०४/२०१७ पासून वाढीव दर लागेल तर दि. ३१/०३/२०१७ अखेर जुना दर लागू राहील.

ज्या दिनांका पासून वीज दरात वाढ लागू झाली त्याच्याशी बिलींग सायकल (billing cycle) मिळते -जुळते नसेल तर देयकाच्या कालावधीची जुना कालावधी व नवीन कालावधी अशी विभागणी करावी लागेल व त्यानुसार आकारणी होईल. मात्र दिवसाची कालगणना कशी करावी हे कुठेही दिलेले नाही. परंतु ही विभागणी संगणकीय प्रोग्राममधून करावयाची आहे व संगणकाला आपण आदेश(command) जसा देतो त्यावर त्याचे निष्कर्ष/ निर्णय अवलंबून असतात. त्यामुळे शू-न्य तासाला रिडींग हा मुद्दा येथे सर्वस्वी गैरलागू आहे.

मा. आयोगाच्या पुरवठाविषयक विनियमातील 'महि-ना' या शब्दाची व्याख्या देखील लक्षात घेणे आवश्यक आहे.

'Month in relation to billing of charges means English Calendar Month or any period of thirty days.'

यावरुन हे स्पष्ट आहे की जेथे ३१ दिवसांचा महिना आहे तेथे ३१ दिवस धरु-न किंवा ३० दिवसांचा महिना असेल तेथे ३० दिवस धरु-न कालगण-ना करावी.

विवादास्पद देयकाचा कालावधी दि.१६/१०/२०१६ ते १६/११/२०१६ असा ३१ दिवसांचा आहे. यातील दि. ०१/१०/२०१६ ते १५/१०/२०१६ या १५ दिवसांचे देयक मागील देयकात समाविष्ट असल्याने उर्वरित १६ दिवसांचे देयक या देयकात आहे व पुढील १५ दिवसांचे (नोव्हें२०१६च्या) देयक यात समाविष्ट असून एकूण देयक १.०३ महिन्याचे म्हणजेच ३१ दिवसांचे आहे.

तसेच दुस-या कालावधीच्या देयकाचे बाबतीत (१७/०३/२०१७ ते ०९/०४/२०१७) दि.१७मार्च २०१७ ते दि.३१/०३/२०१७ हा १५ दिवसांचा कालावधी व एप्रिल १७ मधील ८ दिवसांचा कालावधी असे एकूण २३ दिवसांच्या कालावधीचे हे देयक आहे. साहजिकच दि. ०१/११/२०१६ व

दि. ०१/०४/२०१७ पासून झालेल्या दरवाढीमुळे फरकाची आकारणी अनुक्रमे १५ दिवस व ८ दिवस या कालावधीसाठी करणेच रास्त आहे.

देयकाचा कालावधी हा देयक चक्रानुसार पण साखळीबध्द आहे; जसे की दि.१६.१०.२०१६ ते दि.१६.११.२०१६, दि.१६.११.२०१६ ते दि.१६.१२.२०१६ इ. त्यामुळे दि.१६.११.२०१६ ची गणना नोव्हेंबर२०१६ च्या देयकात न होता ती डिसेंबर २०१६ च्या देयकात होईल.जर देयक चक्र दि.१६/१०/२०१६ ते दि. १६/११/२०१६, १७/११/२०१६ ते दि.१७/१२/२०१६ असे असते तर दि.१६/११/२०१६ ची गणना नोव्हेंबर २०१६ च्या देयकात करणे क्रमप्राप्त होते. पण तशी वस्तुस्थिती नाही.

बॅकेत ज्या दिवशी आपण मुदत ठेव ठेवतो (ती ठेव त्या दिवस भरात अगदी सायंकाळी बॅक बंद होणेचे वेळी ठेवली तरी)त्या दिवसापासूनचे व्याज मिळते व मुदत संपते त्या दिवशीचे व्याज मिळत नाही कारण तो शेवटचा दिवस गणनेतून वगळला जातो. त्या दिवशीचे व्याज मिळण्यासाठी ठेवीचे नूतनीकरण करावे लागते.

याबाबत निरनिराळया वेबसाईटवर शोध घेतला असता असे आढळून येते की दोन तारखांमधील एकूण दिवसांची गणना करताना शेवटचा दिवस सोडला जातो.

प्रस्तुत प्रकरणी दि. १६.१०.२०१६ ते दि.१६.११.२०१६ या कालावधीतील नोंव्हेंबर २०१६ च्या फरकाची रक्कम वसूल करण्यासाठी कराव्या लागणाऱ्या दिवसांची गणना १५ इतकी येते. त्यामुळे जाने १७ च्या देयकातून ६२ युनिटची केलेली वसुली लक्षात घेता फक्त ५८ युनिटस् च्या वापराची फरकाची रक्कम वसूल करण्यात यावी व वसूल केलेली जास्तीची रक्कम सव्याज परत मिळावी ही तक्रारदाराची मागणी रास्त व न्याय्य आहे.तसेच एप्रिल १७ चे देयकात ७७ युनीट्स ऐवजी ६९ युनिटच्या वापरासाठी नवीन दर लावावा व वसूल केलेली जास्तीची रक्कम सव्याज परत मिळावी ही तक्रारदाराची मागणी रास्त व न्याय्य आहे.

संदर्भ :Search for "Duration between two dates" or "count period between two dates".

Websites - Time and date.com

docs.oracle.com

easy Calculation.com

calculator.net

Excel software मध्ये देखील दि.०१/११/२०१६ ते दि.१६/११/२०१६ यामधील दिवसांचा फरक १५ येतो. जेथे कालगणना दोन्ही दिवस धरुन अशी करणे अपेक्षित आहे तेथे तसा स्पष्ट उल्लेख असतो व हा कालावधी वरील पहिल्या उदाहरणात ३२ दिवसाचा येईल परंतु महावितरणच्या देयकात तसा उल्लेख नाही उलटपक्षी हा कालावधी १.०३ म. चा म्हणजेच ३१ दिवसांचा आहे. त्यामुळे ३१ दिवसाची परिगणना करताना १६/११/२०१६ हा दिवस सोडूनच करावी लागेल व त्यामुळे नोव्हेंबर २०१६च्या दरवाढीमुळे वसूल करावयाची रक्कम नोंव्हेंबर च्या १५ दिवसांचीच म्हणजे ५८ युनिटस्चीच (१२०गुणिले १५ भागिले ३१ =५८) करावी लागेल त्यानुसार ती करण्यात यावी केवळ वादाकरिता मीटर वाचन रात्री ०.०.० ते ०.०.० असा एक दिवस धरुन केले जाते असे मान्य केले तरीही दि. १६/१०/२०१६ते दि. ३१/१०/२०१६ हा कालावधी १६ दिवसांचा येतो. कारण १६/१०/२०१६ ००.००.०१ ते १६/१०/२०१६ २४.००.०० असा एक दिवस होईल व पुढे ३१ तारखे पर्यंत १६ दिवस होतील. म्हणजेच जुना दर १६ दिवसांसाठी व नवीन दर १५ दिवसांसाठी लागू होईल. त्याच पध्दतीने १७/०३/२०१७ ते ३१/०३/२०१७ या १५ दिवसांसाठी जुना दर तर दि.०१/०४/२०१७ ते दि.०९/०४/२०१७ या ८ दिवसांसाठी नवीन दर लागू होईल.

वर दिलेल्या कोष्टकात दि. ३१/१०/२०१६ हा दिवस ऑक्टोबर १६ व नोव्हेंबर १६ मध्येही दिसतो. तसेच ३१/०३/२०१७ हा दिवस मार्च २०१७ व एप्रिल २०१७ मध्ये दिसतो. वास्तविक नवीन कालावधी व जुना कालावधी अशी विभागणी दरवाढ झाल्यानंतर करणे अभिप्रेत असताना अशा प्रकारे शेवटचा १ दिवस जुन्या कालावधीत शेवटी व नवीन कालावधीत पहिल्यांदा □□□ हे तर्क संगत नाही. वरील दोन्ही देयकात कालगणना अनुक्रमे दि. ३१/१०/२०१६ अखेर व दि. ३१/०३/२०१७ अखेर जुन्या कालावधीत करणेच क्रमप्राप्त आहे कारण नवीन दर त्या दिवसां अखेर पुढील दिवसांपासून लागू आहेत.

काल परिगणनेकरिता मा. विद्युत लोकपाल मुंबई यांच्या अभिवेदन क्रमांक १०९/२०१७ च्या निर्णयाचा आधार असल्याचे प्रतिवादीनी निदर्शनास आपले असले तरी ग्राहकाने सदर निर्णय हा Reasoned Order नसल्याने विचारात घेऊ नये असे सांगितले कारण या निर्णयात कालगणना कोणत्या पध्दतीने करावी किंवा महावितरण अंमलात आणत असलेली पध्दती कशी बिनचूक आहे. याबाबत कोणतेही भाष्य नाही. असे तक्रारदाराने स्पष्ट केले शिवाय महावितनणाने या प्रकरणी अंतर्गत तक्रार निवारण कक्षाकडे या प्र□र□ी या निर्णयाचा आधार घेतलेला नाही हे देखील लक्षात घेणे गरजेचे आहे.

मुद्दा □. ३:-तक्रारदाराच्या अन्य मागण्या

देयक दुरुस्तीत झालेल्या विलंबा बाबत कृतीमानकांविषयीच्या नियमानुसार भरपाई मिळणेबाबत तक्रारदाराने मागणी केली आहे. प्रस्तुत प्रकरणी दि.१६.१२.२०१७ पासून सतत पत्रव्यवहार केला आहे. तरीही विरुद्ध पक्षकारानी याबाबत कार्यवाही केली नाही सबब तक्रारदार कृती मानकांविषयीच्या सन २०१४ च्या विनियमातील परिशिष्ट अ मधील क्र. ६ (ii) (ii) नुसार रु. १००/- प्रतिआठवडा किंवा त्याचा भाग याप्रमा□ दि.१६.१२.२०१७ ते दि. १२.१०.२०१८ या कालावधीकरिता भरपाई मिळणेस पात्र आहे. तसेच प्रस्तुत प्रकरणी रु.७६/- इतक्या खर्चाचा महावितरणकडून पुर्नभरणा मिळणेस तक्रारदार ग्राहक पात्र आहे.

श्री.सुहास भा.माईणकर
सदस्य
ग्रातनिमं,
कोकण परिमंडल